

О. Дейнега

До питання про визначення поняття, ознак ринку лікарських засобів і конкуренції на ньому.

Ринок лікарських засобів є істотним компонентом товарного ринку і одночасно важливою складовою сфери охорони здоров'я. Метою дослідження є позначення ряду ознак ринку лікарських засобів і конкуренції на даному ринку з метою подальшого визначення даних юридичних категорій («ринку лікарських засобів» та «конкуренція на ринку лікарських засобів»).

Перш за все, в статті автор аналізує державну політику регулювання сфери охорони здоров'я. При цьому виділяє ефективність функціонування ринку лікарських засобів, як один із суттєвих показників якісного регулювання зазначеної сфери.

У статті наведено аналіз ознак ринку лікарських засобів, при цьому вказані ознаки, що відображають погляди на даний ринок, як споживачів, так і виробників. Так, з точки зору споживача, ознаками ринку лікарських засобів є вимушеність попиту, вплив реклами на попит, цінова диференціація та ін. З точки зору виробника - ознаками ринку лікарських засобів є обов'язковість ліцензування діяльності, значна кількість проявів недобросовісної конкуренції та ін. Далі в тексті наведено авторське визначення «ринку лікарських засобів».

У свою чергу, визначальним фактором успішного функціонування ринку лікарських засобів, як зазначає автор, є конкуренція товаровиробників на даному ринку.

Аналізуючи норми чинного законодавства та положення доктрини, автор виділяє такі ознаки конкуренції на ринку лікарських засобів: соціальна спрямованість конкуренції, наявність ознак цінової і нецінової конкуренції, взаємозамінність лікарських засобів та ін. На підставі зазначених критеріїв дослідник наводить авторське визначення «конкуренції на ринку лікарських засобів» .

Ключові слова: державна політика, охорона здоров'я, ринок лікарських засобів, конкуренція.

А. Дейнега

К вопросу об определении понятия, признаков рынка лекарственных средств и конкуренции на нем.

Рынок лекарственных средств является существенным компонентом товарного рынка и одновременно важной составляющей сферы здравоохранения. Целью исследования является обозначения ряда признаков рынка лекарственных средств и конкуренции на данном рынке с целью дальнейшего определения данных юридических категорий («рынок лекарственных средств» и «конкуренция на рынке лекарственных средств»).

Прежде всего, в статье автор анализирует государственную политику регулирования сферы здравоохранения. При этом выделяет эффективность функционирования рынка лекарственных средств, как один из существенных показателей качественного регулирования указанной сферы.

В статье приведен анализ признаков рынка лекарственных средств, при этом указанные признаки, отражающие взгляды на данный рынок, как потребителей, так и производителей. Так, с точки зрения потребителя, признаками рынка лекарственных средств является вынужденность спроса, влияние рекламы на спрос, ценовая дифференциация и др. С точки зрения производителя - признаками рынка лекарственных средств является обязательность лицензирования деятельности, значительное количество проявлений недобросовестной конкуренции и др. Далее в тексте приведены авторское определение «рынка лекарственных средств».

В свою очередь, определяющим фактором успешного функционирования рынка лекарственных средств, как отмечает автор, является конкуренция товаропроизводителей на данном рынке.

Анализируя нормы действующего законодательства и положения доктрины, автор выделяет следующие признаки конкуренции на рынке лекарственных средств: социальная направленность конкуренции, наличие признаков ценовой и неценовой конкуренции, взаимозаменяемость лекарственных средств и др. На основании указанных критериев исследователь приводит авторское определение «конкуренции на рынке лекарственных средств».

Ключевые слова: государственная политика, здравоохранение, рынок лекарственных средств, конкуренция.

Література

1. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (*Konstytutsiya Ukrainy [Elektronnyy resurs]*). – *Rezhym dostupu:* <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2801-12> (*Osnovy zakonodavstva Ukrainy pro okhoronu zdorov'ya [Elektronnyy resurs]*). – *Rezhym dostupu:* <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
3. Про лікарські засоби : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80/print1360005360446510> (*Pro likars'ki zasoby : Zakon Ukrainy [Elektronnyy resurs]*). – *Rezhym dostupu:* <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80/print1360005360446510>
4. Дутчак І.Б. Державне регулювання розвитку фармацевтичного ринку в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 08.00.03 / І.Б. Дутчак; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2007. (*Dutchak I.B. Derzhavne rehulyuvannya rozvytku farmatsevychnoho rynku v Ukraini : avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. yuryd. nauk : 08.00.03 / I.B. Dutchak; L'viv. nats. un-t im. I. Franka. – L'viv, 2007.*)
5. Державний реєстр лікарських засобів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.drlz.kiev.ua/> (*Derzhavnyy reyestr likars'kykh zasobiv Ukrainy [Elektronnyy resurs]*). – *Rezhym dostupu:* <http://www.drlz.kiev.ua/>

6. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15/print1360005360446510> (*Hospodars'kyu kodeks Ukrainy [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15/print1360005360446510*)

7. Про Антимонопольний комітет України : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3659-12> (*Pro Antymonopol'nyu komitet Ukrainy : Zakon Ukrainy [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3659-12*)

8. Верещагіна О.С. Засоби правового забезпечення економічної конкуренції в державному секторі економіки України [Текст] / О.С. Верещагіна // Вісник Національного університету «Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого». Серія: економічна теорія та право : зб. наук. пр. – 2013. – № 4 (15). (*Vereshchahina O.S. Zasoby pravovoho zabezpechennya ekonomichnoyi konkurentsiiyi v derzhavnomu sektori ekonomiky Ukrainy [Tekst] / O.S. Vereshchahina // Visnyk Natsional'noho universytetu «Yurydychna akademiya Ukrainy im. Yaroslava Mudroho». Seriya: ekonomichna teoriya ta pravo : zb. nauk. pr. – 2013. – # 4 (15).*)

9. Дутчак І.Б. Сутність фармацевтичного ринку як складової частини економіки України / І.Б. Дутчак // Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Обліково-аналітичні системи суб'єктів господарської діяльності в Україні». Львів, 25–26 березня 2005 р. – Львів, 2005. (*Dutchak I.B. Sutnist' farmatsevychnoho rynku yak skladovoyi chastyny ekonomiky Ukrainy / I.B. Dutchak // Tezy dopovidey mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi «Oblikovo-analitychni systemy sub'yektiv hospodars'koyi diyal'nosti v Ukraini». L'viv, 25–26 bereznya 2005 r. – L'viv, 2005.*)

10. Про затвердження Положення про організацію лікування, медичної реабілітації та забезпечення потерпілих внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання лікарськими засобами та виробами медичного призначення : Постанова правління Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0489-10> (*Pro zatverdzhennya Polozhennya pro orhanizatsiyu likuvannya, medychnoyi reabilitatsiyi ta zabezpechennya poterpylykh vnaslidok neshchasnoho vypadku na vyrobnytstvi ta profesiynoho zakhvoryuvannya likars'kymy zasobamy ta vyrobamy medychnoho pryznachennya : Postanova pravlinnya Fondu sotsial'noho strakhuvannya vid neshchasnykh vypadkiv na vyrobnytstvi ta profesiynykh zakhvoryuvan' Ukrainy [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0489-10*)

11. Глосарій основних термінів законодавства про захист економічної конкуренції України / Антимонопольний комітет України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/85002;jsessionid=3DA9755CD132E11401E7B0C705664986> (*Hlosariy osnovnykh terminiv zakonodavstva pro zakhyst ekonomichnoyi konkurentsiiyi Ukrainy / Antymonopol'nyu komitet Ukrainy [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/85002;jsessionid=3DA9755CD132E11401E7B0C705664986*)

12. Пашков В.М. Правове регулювання обігу лікарських засобів [Текст] / В.М. Пашков. – К. : МОРІОН, 2004. (*Pashkov V.M. Pravove rehulyuvannya obihu likars'kykh zasobiv [Tekst] / V.M. Pashkov. – K. : MORION, 2004.*)

13. Уніан здоров'я. Держлікслужба виступає за заборону реклами ліків у ЗМІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://health.unian.ua/country/873006-derjlikslujba-vistupae-za-zaboronu-reklami-likiv-u-zmi.html> (*Unian zdorov'ya. Derzhliksluzhba vystupaye za zaboronu reklamy likiv u ZMI [Elektronnyy resurs]*). – *Rezhym dostupu: http://health.unian.ua/country/873006-derjlikslujba-vistupae-za-zaboronu-reklami-likiv-u-zmi.html*)

14. Про ліцензування певних видів господарської діяльності : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1775-14> (*Pro litsenzuvannya певnykh vydiv hospodars'koyi diyal'nosti : Zakon Ukrayiny [Elektronnyy resurs]*). – *Rezhym dostupu: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1775-14*)

15. Звіт Антимонопольного комітету України за 2013 рік, затверджений розпорядженням Антимонопольного комітету України від 14.03.2013 № 131-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=103172&schema=main> (*Zvit Antymonopol'noho komitetu Ukrayiny za 2013 rik, zatverdzhenny rozporyadzhenniam Antymonopol'noho komitetu Ukrayiny vid 14.03.2013 # 131-r [Elektronnyy resurs]*). – *Rezhym dostupu: http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=103172&schema=main*)

16. Безух О.В. Проблеми правового регулювання економічної конкуренції в Україні [Текст] : монографія / О.В. Безух ; АПН України, НДІ приватного права і підприємництва. – Київ ; Тернопіль : Підручники і посібники, 2008. (*Bezukh O.V. Problemy pravovoho rehulyuvannya ekonomichnoyi konkurentsii v Ukrayini [Tekst] : monohrafiya / O.V. Bezukh ; APN Ukrayiny, NDI pryvatnoho prava i pidpryyemnytstva. – Kyiv ; Ternopil' : Pidruchnyky i posibnyky, 2008.*)

17. Про захист економічної конкуренції : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2210-14> (*Pro zakhyst ekonomichnoyi konkurentsii : Zakon Ukrayiny [Elektronnyy resurs]*). – *Rezhym dostupu: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2210-14*)

18. Федоренко В.Г. Політична економія / В.Г. Федоренко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/11510513/politekonomiya/konkurentsia_sutnist_vidi_rol_rinkoviy_ekonomitsi_antimonopolna_diyalnist_derzhavi (*Fedorenko V.H. Politychna ekonomiya / V.H. Fedorenko [Elektronnyy resurs]*). – *Rezhym dostupu: http://pidruchniki.ws/11510513/politekonomiya/konkurentsia_sutnist_vidi_rol_rinkoviy_ekonomitsi_antimonopolna_diyalnist_derzhavi*)

19. Кириленко В.В. Історія економічних вчень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://textbooks.net.ua/content/view/1314/19/> (*Kyrylenko V.V. Istoriya ekonomichnykh vchen' [Elektronnyy resurs]*). – *Rezhym dostupu: http://textbooks.net.ua/content/view/1314/19/*)

20. Урядовий портал. АМКУ закликає до чесної конкуренції на ринку лікарських засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=246303800 (*Uryadovyy portal. AMKU zaklykaye do chesnoyi konkurentsii na rynku likars'kykh zasobiv [Elektronnyy resurs]*). – *Rezhym dostupu: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=246303800*)